

Nagypénteken

nem mossa már holló sem a fiát ő is elküldi

„ROYAL”

kelmefestő és vegytisztítóhoz

Üzlet: Mérey utca 6b. Ipartelep: Csaba u. 46. Telefon: 30-67.

anyagi lehetőségei nem nagyok és ezért arra volna szükség, hogy belügyminiszteri rendelettel minden községnek írják elő, hogy köteles beküldeni az intézetbe vakjait. Igen sokan az ellátási díj miatt nem küldik be vak gyermekeiket, hozzátartozóikat s inkább otthon tartják, még a módosak is. A községek pedig sok esetben koldulni hagyják a szegénysorsú vakokat, de nem akarnak az intézetben fizetni értük.

A Vakok Intézetének ebben a kérdésben nagy segítségére vannak a zöldkeresztes védőnők, akik ha szegénysorsú vakról tudnak, azonnal jelentik az intézetnek s az közbenjár a községnél, hogy beadják a világtalant. Itt megtanítják Braille-írást olvasni s minden egyéb szükséges tudnivalóra és az ipari foglalkoztatási üzemből mesterséget adnak a kezébe, hogy a társadalomnak ne legyen terhére, hanem hasznos polgára legyen.

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

Buócz Béla főkapitány- helyettes átvette a szegedi rendőrség vezetését

(A Delmagyarország munkatársától) Jelentette a Delmagyarország, hogy dr. Buócz Béla főkapitányhelyettes befejezte délvidéki küldetését és visszatért Szegedre, hogy elfoglalja helyét a szegedi rendőrkapitányság élén, ahonnan 1 évvel ezelőtt Szabadkára rendelték ki a belügyminiszter. Dr. Buócz Béla főkapitányhelyettes csütörtökön vette át a hivatal vezetését Lám Dezső ny. főkapitányhelyettestől, akit a belügyminiszter a szegedi rendőrség élére delegált arra az időre, amíg Buócz Béla délvidéki küldetését teljesíti. Lám főkapitányhelyettes kitűnően végezte feladatát és egyéves ittartózkodása alatt megnyerte a város közönségének szeretetét.

Itt említjük meg, hogy dr. Szimon István rendőrfőtanácsos, aki a szegedi kapitányság bünyügyi osztályának éléről távozott Szabadkára, ahol a kapitányság vezetője lett, április 1-én elfoglalta hivatalát. Szimon főtanácsos Szabadkán adott nyilatkozatában kijelentette, hogy első dolga lesz, hogy a szabadkai kapitányságnak megfelelő elhelyezést biztosítson. Erre vonatkozólag már meg is történt az intézkedés és a szabadkai rendőrség néhány hónap múlva már új otthonában fog működni a volt Takarékpénztár és Népbank Eötvös-utcai épületében.

Mindazon rokonok, jóbarátok, ismerősök és kartársak, kik drága jó férjem, illetve édesapánk végtisztességén fájalmunkat megjelenésükkel, koszorú- és virágadománnyal enyhíteni igyekeztek, ezúton fogadják hálás köszönetünket.

Öz. PAMUK ISTVÁNNE
és CSALÁDJÁ

Költők beszélnek a költőről

Reményik Sándor, József Attila versei Juhász Gyuláról

Szeged nem nagyon bőkezű az emlékezéssel. Nemcsak életükben, de olykor halálukban is kissé mostohán öleli keblére legnagyobb fiait. Holott pedig volt egy korszak, a félmúlt korszaka, amikor a magyar irodalom leg tisztábban magyar tollú énekesei a szegedi tájat és a szegedi földet énekeltek, — volna egy korszak, amikor a nagy szegedi triász fejezetét irt be a magyar irodalomtörténetbe — Szegedről. Volt vagy harminc esztendő, amikor szegedi tollal, szegedi redakcióból egymásmelletti énekelt Tömörkény István, Móra Ferenc, Juhász Gyula... Am néha úgy tűnik, ebben a városban az élők gyorsabban lovagolnak a holtaknál... Szeretünk díszesen temetkezni és átkos hamarsággal felejtetni... holott minél messzibbre vannak a holtak, annál nagyobbra nő alakjuk, annál tisztábban szól énekük...

Huszonöt esztendőig tartott, amíg a kevés beszédű vizenjáró emberek magyar Hokuszája: Tömörkény István emléke eljutott a márványszoborig. (Ha egyáltalán összegyűlt majd annyi pénz a Dagonics-Társaság késői nemes megmozdulására, hogy halálának negyedszázados fordulójakor hozzá lehet majd kezdeni a márványemlék kiterveléséhez és megfagyasztásához...) A szegedi ösök vallatójának, a szegedi föld nagy mesélőjének annyi emlékezés sem jutott, hogy egy utcátábla került volna valamelyik sarokra helyette az ismeretlen polgár, a névtelen járókelő nevezte el a tiszaparti rózsák kertjét »Móra-parknak«. És a holnapos költő, Juhász Gyula, akinek helye már régen tisztázott Ady Endre, Babits Mihály, Tóth Árpád és Kosztolányi Dezső mellett, Juhász Gyula immár ötödik éve költözött el bus Nakonxipánjába egy szeles áprilisi hajnalon anélkül, hogy sirkeszettel áldozna Szeged nagyköltőjének emlékének. Ötödik éve éppen, hogy Juhász Gyula kilencedik kísérlete elbucszott a részvételen élők közül, de még ma is az ötödik évfordulón csak egy repedezett és korhadó fakereszt örökdió hamvai fölött. A feledékenység mit sem árt a költőnek, rimei halhatatlannal hirdetik Szeged szellemét.

Hogy mit jelent

a költő szenvedése és alkotása a magyar szellemiségnek, azt legjobban a költők érzik és mutatják meg, a költők, akik kámszájukban a kor barrikádjain járnak. Alig van olyan új magyar költő, aki ne küldött volna verset a szegedi bánatok dalosa felé, már Juhász Gyula életében egymás után szóltak róla a költők, érezve, hogy a magyar bánat bus dalosa a költők élén jár. És talán nem irtak még annyi halotti rimet, annyi sirverset, mint éppen Juhász Gyuláról, aki kilenceszer kísérelt meg elszakadni ettől a világtól és akiről emellett nemegyszer túl a halársorompokon nálhírét költötték. Aki csak költő élt és irt a magyar tájakon, mind felsőhajtott ilyenkor, bucsuztatva a költőben saját magát, a magyar rimet is. Egész kötetbe gyűjthető a Juhász Gyuláról írott versek sora, amelyek még életében íródtak és amikor öt éve ott a végtelen áprilisi hajnalon végül is

elbucszott közülünk a költő, szinte minden élő író szívében megmozdultak a legfájdalmasabb hűrok. Ha most elővesszük ezeket a verseket, kirajzolódnak belőlük: vajjon mit is jelentett Juhász Gyula szenvedése és dalolása a magyar tájakon.

Talán érdemes lesz most az ötödik évfordulón végiglapozni néhány ilyen verset, emlékeztetőül, Szeged számára.

Reményik Sándor

A házsongárdtetői remete talán nem is ismerte szegedi társát, de rimei eljutottak hozzá a magyar árvaságban és legmélyebbre jutottak a szívébe. A szabad, bus magyar Alföldről a bilinces, kincses Erdélybe. Az »Eredj, ha tudsz«, az »Ahogy lehet« költője, Reményik Sándor, akit a fájo közelmúlt közelségében temetett országos megrendülés mellett Kolozsvár, Erdély és vele az ország, a Házsongárdtetői cimetén kertjében irt verset Juhász Gyula halálakor »Halotti poéta« címen. Megrendítő mélységgel, drámai erővel kapcsolja össze a két rokonsorsú léleknek és testvéri költőnek sorsát, a rabsorsban szabadon szárnyaló költő sorsát, a szabad ország bús éjszakájában bucsuzó költő életével, halálával. Reményik Sándor ezt az üzenetet küldte Kolozsvárról a szegedi ravatalra:

Halotti poéta versét olvasom,
Ki tegnap élt még. Ugye furesz ez?
Lelke szépsége reám permetez,
Mint aranyharmat hűs hajnali táira,
Füldik a lelkem áldott aranyába.
Belőle belém árad az erő.
Koporsó, hol van itt a te fullánkod?

Igaz, igaz — De vajjon tudja ő?

Elgondolom: e csöndes hegytetőn,
Mint most én, úgy fog majd
bolyongani,
Ha engem eltemettek, — valaki.
Kezében enyém: könyv és költemény:
Gyászom árnya és győzedelmem
fénye.

Igaz, igaz. — De fogom tudni én?...

József Attila

Mint gyermek a mesterhez, úgy hajlott-vonzódott Juhász Gyulához az új magyar líra második generációjának legizmosabb egyénisége: a tragikus sorsu József Attila. Már a keserű szegedi egyetemi évek idején ösztönösen kereste a költőt, aki barati megértéssel és gyors felismeréssel egyengelte-bontogatta az akkor ébredő-vivódó fiatal költő önmagaráltalását. Ez a meghitt szeretetteljes barátság végigkísérte mindkét költő életét. A kemény és dacos fiatal költő mindvégig olthatatlan érzéssel kereste a szegedi mestert még akkor is, amikor Juhász Gyula már saját börtönének foglya volt. Azan az éjszaka pedig, amikor Pestre ért a szegedi költő halálának híre, József Attila ezt a verset írta mesteréről: »Meghalt Juhász Gyula«.

Szól a telefon, fáj a hír,
hogy megölted magad, barátom,

hogy konokul fekszel az ágyon,
A bolondok között se birt

szíved a sorssal. Seholy irt
nem lettél arra, hogy ne fájjon
a képzelte kín a földi tájon,
mely békén nyitja, lám, a sirt.

Mit mondjak? Hogy ég veled?
Hogy rég megölt a képzelet?
Még nő szép szakállad s hajad

Fölmondjuk sok szép versedet,
Mosdatnak most, Anyád sirat,
s társadtól jön egy sirirat.

Kilenceszer

A költő olthatatlan vágyát a költőzéshez, a sok bucsuzkodást, kísérletet, mérget, tüzet, golyót, életnélküli életet, a kilenc kísérletet György Oszkár írta meg megrendítő rávilágítással. Ezek a rimék fájdalmas erővel világítják meg a kilenc kísérletet, a kilenc kórházi ágyat, míg a kilencedik sikerült, az ötvenöt-öt áprilisi hajnalon.

Kilenceszer mentél a halál elébe,
de a halál mindig azt mondta: nem!
És egyre szebb lett, csábítóbb a képe,
és egyre több a földi téreken

gáncs és bogáncs és minden ujrakezdés
íjesztve sirt föl benned escesemő-
fájdalommal, mely csak halált nö-
veszt és
gyorsan megint halál elébe nő.

De ő, mintha a szép versekhez értő
s szépségét becézó földi nő
lenne: vágyta, hogy újra s még di-
csérd őt.

És vágyta, hogy minden mást szépen
átkozz,
s csak mikor néma lettél, mint a kő,
fogadta életed végkép magához.

Öt évig

»Es végezetül hadd álljon itt még
egy vers, amit már az új ifjúság költője irt a költőhöz, akit már nem ismerhetett, aki ekkor már hiába dalolta titokban »Fiatalkok, még itt vagyok«, akkor már boldogtalanul és mozdulatlanul bucsuzkodott ifjúságtól, élettől és álmoktól. Radnóti Miklós, a kitűnő fiatal költő, aki szegedi egyetemi évei alatt már nem juthatott be Juhász Gyula bús börtönébe így irt »Elégiát Juhász Gyula halálára«.

Öt évig laktam városodban költő,
s nem láttalak sosem. Négy fal között,
csomós sötétben éltél távol és
nem érdekelt e földi tartomány
s a folyton mást dajkáló diadal;
immár a rémes sár ölében fekszel,
esőtől nedves, deszkaszál takar.

Régóta már csak éjjel ablakodból
néztél az égre és a fellegek
futása ért a szivedig talán;
tudom, hogy évek óta nem beszéltél,
mint hallgató barát, ki megfogadta,
oly némán éltél és szakállasan,
ahogy kegyetlen száran él a barka.

Tayasz van és a fényes mély Tisza
tovább folyik s árad tovább a fény-
telen

nyomor tanyáidon; nem változott
mióta földbe tették semmi sem:
akárha élnél, úgy vonul a fellek
s fehér virágban álló fák felől
az illatok éjente utrakelnek...

Im a költők emlékeznek a költő-
tőről és riméikből márványmagasságok
építenek... pótolva talán azt is, ami-
ről Szeged oly gyorsan feledkezik...
Es az öt éves fakeresztnél, a szegedi
temetőben talán elmondják azt, amit
magyarság és irodalom érez és ami-
ről mások megfeledkeznek. Hiszen ha
huszonötévet tudott várni Tömörkény
István emléke...

(—)

Előfizetőink havi

80 fillérért
mindennap cserélhetnek könyvet a
DELMAGYARORSZAG kölcsönkönyv-
tárában.